

**UCHWAŁA Nr XVI/142/2012**  
**RADY POWIATU ZIELONOGÓRSKIEGO**  
z dnia 29 marca 2012r.

**w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy  
w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012-2015**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001r. Nr 142 poz. 1592 z późn. zm.), w związku z art. 112 ust. 13 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009r. Nr 175 poz. 1362 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) **uchwala się, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012-2015, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Zielonogórskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady  
Powiatu Zielonogórskiego

Edwin Łazicki

Załącznik do Uchwały Nr XVI/142/2012  
Rady Powiatu Zielonogórskiego  
z dnia 29 marca 2012

**POWIATOWY PROGRAM  
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE  
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE  
NA LATA 2012-2015**

Zielona Góra 2012r.

## I. Podstawa prawna

1. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przyjęty Uchwałą Nr 162/2006 Rady Ministrów z dnia 25 września 2006 r.
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 15 lutego 1964 r., Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 1964 r., Nr 9, poz. 59 z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r., Kodeks Postępowania Karnego (Dz. U. z 1997 r., Nr 89, poz. 555 z późn. zm.).
5. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (j. t. Dz. U. z 2007 r. Nr 70 poz. 473 z późn. zm.).
6. Ustawa z dnia 12.03.2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175 poz. 1362 z późn. zm.).
7. Uchwała Nr III/17/10 Rady Powiatu Zielonogórskiego z dnia 30 grudnia 2010 roku w sprawie Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2011 – 2015

## Wstęp

Kwestia przemocy w rodzinie od wielu lat uważana jest za istotny problem społeczny. Najczęściej ofiarami przemocy są kobiety i dzieci, czy też osoby starsze. Zauważalnym jest, iż ludzie niechętnie przyznają się do przemocy wewnątrz rodziny, jednakże jest to zjawisko coraz częściej ujawniane.

Występuje ono we wszystkich warunkach społeczno – ekonomicznych, we wszystkich grupach społecznych, niezależnie od poziomu wykształcenia, czy też sytuacji materialnej. Przemoc jest demonstracją siły i chęci przejęcia kontroli nad drugą osobą. Przemoc powoduje u ofiary niską samoocenę, poczucie bezsilności i bezradności, ciągły niepokój, depresję oraz choroby związane ze stresem. Doznawanie lub bycie świadkiem przemocy przez dzieci prowadzi do nieodwracalnych skutków, które mogą objawić się dopiero w życiu dorosłym.

Rodzina jest miejscem, w którym kształtuje się osobowość, system wartości i styl życia człowieka. Dbanie o odpowiednie relacje wewnątrz rodzinne, ochrona dóbr osobistych, zapewnienie poczucia bezpieczeństwa jest także zadaniem państwa.

Dlatego **niezbędne jest objęcie ofiar przemocy pomocą i wsparciem, a także podjęcie stanowczych działań wobec sprawców przemocy tak aby zjawisko przemocy w rodzinie nie powtarzało się.**

## II. Charakterystyka zjawiska przemocy

### 1. Definicja przemocy w rodzinie.

Zgodnie z definicją ustawową przemoc w rodzinie, to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

## 2. Cechy charakterystyczne przemocy:

- intencjonalna, tzn. będąca zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary;
- nierównomierne siły – sprawca przemocy jest silniejszy od ofiary;
- działanie lub zaniechanie jednej osoby narusza prawa i dobra osobiste drugiej – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary;
- powoduje cierpienie i szkody fizyczne lub psychiczne – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary, szkody mogą być niewidoczne lub niedostrzegalne, natychmiastowe, czy też odroczone w czasie.

## 3. Rodzaje przemocy w rodzinie:

- przemoc fizyczna – bicie, znęcanie się, głodzenie, zamykanie, kopanie, policzkowanie, szarpanie, duszenie, ciągnięcie za włosy, rzucanie przedmiotami, używanie niebezpiecznych narzędzi lub grożenie ich użyciem, zadawanie bólu;
- przemoc psychiczna – sprawowanie przez sprawcę psychicznej kontroli nad ofiarą - np. straszenie zabójstwem, użyciem przemocy, zabranie dzieci, niszczenie lub grożenie zniszczeniem rzeczy, upokarzanie, używanie wulgarnych słów;
- przemoc seksualna – zmuszanie do odbywania stosunku lub poddania się innym zachowaniom seksualnym, a także zmuszanie do współżycia w nieakceptowanej formie;
- przemoc finansowa (ekonomiczna) – np. utrzymywanie osoby zależnej w całkowitej zależności finansowej, zakazywanie pracy zawodowej, nie dawanie wystarczającej ilości środków finansowych na prowadzenie gospodarstwa domowego;
- **przemoc polegająca na osaczeniu** – np. ciągle chodzenie za kimś, telefonowanie do niego w celu wyrządzenia mu krzywdy lub zastraszania;
- **przemoc w wymiarze społecznym** – zakazywanie osobie kontaktów z rodziną, przyjaciółmi, zabranianie wychodzenia z domu, upokarzanie jej w miejscach publicznych.

## 4. Fazy Przemocy

Przemoc domowa rzadko jest czynem jednorazowym. Znacznie częściej jest procesem o długiej, nawet kilkunastoletniej historii. Ma tendencję do powtarzania się według zauważalnej prawidłowości. Cykl przemocy składa się zwykle z trzech następujących po sobie faz:

- **faza narastającego napięcia** – jest to początek cyklu, który charakteryzuje się wzrostem napięcia i natężenia sytuacji konfliktowych,
- **faza ostrej przemocy** – następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji,
- **faza miodowego miesiąca** – jest to faza skruchy ze strony sprawcy, okazywania żalu, jednak bez specjalistycznej pomocy kończy się to nawrotem przemocy spowodowanym ponownym wzrostem napięcia u sprawcy.

### III. Diagnoza (dane za lata 2009-2011)

Na podstawie informacji uzyskanych z Komendy Miejskiej Policji w Zielonej Górze o procedurze Niebieskiej Karty wynika że w roku 2009 liczba interwencji domowych na terenie powiatu zielonogórskiego ogółem wyniosła 2512, liczba sporządzonych notatek urzędowych o przemoc w rodzinie „Niebieskiej Karty” ogółem 680. Liczba osób pokrzywdzonych w wyniku przemoc domowej w tym samym roku ogółem wyniosła 1126 w tym kobiet 663, mężczyzn 114, małoletnich do ukończenia lat 13 - 236, w wieku od 13 do 18 lat 113. Liczba sprawców przemoc domowej ogółem wyniosła 681, liczba sprawców przemoc domowej pod wpływem alkoholu 397, w tym liczba sprawców przemoc domowej zatrzymanych ogółem 351. Liczba postępowań przygotowawczych dotyczących przemoc domowej, w których była prowadzona procedura „Niebieskiej Karty” wszczętych z art. 207kk - 177. Liczba informacji przesłanych do miejskich / gminnych ośrodków pomocy społecznej 204, miejsko/gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych 228.

Dane dotyczące roku 2010, analogicznie do roku poprzedzającego wyglądają następująco: liczba interwencji domowych ogółem wyniosła 2556, liczba sporządzonych notatek urzędowych o przemoc w rodzinie „Niebieskiej Karty” ogółem 669. Liczba osób pokrzywdzonych w wyniku przemoc domowej w tym samym roku ogółem wyniosła 1122 w tym kobiet 697, mężczyzn 123, małoletnich do ukończenia lat 13 - 213, w wieku od 13 do 18 lat 89. Liczba sprawców przemoc domowej ogółem wyniosła 702, liczba sprawców przemoc domowej pod wpływem alkoholu 414, w tym liczba sprawców przemoc domowej zatrzymanych ogółem 387. Liczba postępowań przygotowawczych dotyczących przemoc domowej, w których była prowadzona procedura „Niebieskich Kart” wszczętych z art. 207kk - 152. Liczba informacji przesłanych do miejskich / gminnych ośrodków pomocy społecznej 301, miejsko/gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych 332.

Dane dotyczące roku 2011 okresu od stycznia do października, analogicznie do lat poprzedzających przedstawiają się następująco liczba interwencji domowych ogółem wyniosła 1814, liczba sporządzonych notatek urzędowych o przemoc w rodzinie „Niebieskiej Karty” ogółem 604. Liczba osób pokrzywdzonych w wyniku przemoc domowej w tym samym roku ogółem wyniosła 994 w tym kobiet 602, mężczyzn 106, małoletnich do ukończenia lat 13 - 204, w wieku od 13 do 18 lat 82. Liczba sprawców przemoc domowej ogółem wyniosła 608, liczba sprawców przemoc domowej pod wpływem alkoholu 378, w tym liczba sprawców przemoc domowej zatrzymanych ogółem 359. Liczba postępowań przygotowawczych dotyczących przemoc domowej, w których była prowadzona procedura „Niebieskich Kart” wszczętych z art. 207kk - 147. Liczba informacji przesłanych do miejskich / gminnych ośrodków pomocy społecznej 164, miejsko / gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych 179.

Na podstawie w/w danych można stwierdzić, iż w wyniku przemoc domowej pokrzywdzonych zostało najwięcej kobiet. Niepokojąca jest ilość małoletnich do 13 roku życia pokrzywdzonych w wyniku przemoc domowej.

## IV. Analiza SWOT zjawiska przemocy w rodzinie.

Opracowanie i diagnoza problemu przemocy w rodzinie umożliwia sporządzenie analizy SWOT, która określa słabe i mocne strony a także wskazuje szanse i zagrożenia w otoczeniu.

Mocne Strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"><li>1. Tworzenie lokalnych systemów interdyscyplinarnych .</li><li>2. Prowadzenie programów korekcyjno edukacyjnych dla sprawców przemocy.</li><li>3. Wzrastająca liczba zgłoszeń przypadków przemocy w rodzinie.</li><li>4. Dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych.</li><li>5. Dobra współpraca instytucji odpowiedzialnych za udzielanie wsparcia rodzinom.</li></ol>	<ol style="list-style-type: none"><li>1. Utrwalone mity i stereotypy na temat przemocy.</li><li>2. Słaba profilaktyka i upowszechnianie wiedzy na temat przemocy, reagowanie na przemoc.</li><li>3. Pogląd o braku konsekwencji ponoszonej przez sprawcę przemocy, przekonanie rodzin o bezcelowości zgłaszania problemu.</li><li>4. Niedostateczna pomoc specjalistów dla ofiar lub całkowity jej brak.</li><li>5. Brak odpowiedniej liczby pracowników socjalnych w gminach</li><li>6. Brak pomocy specjalistycznej dla ofiar przemocy w rodzinie.</li><li>7. Niedostateczna ilość środków finansowych na działania związane z przeciwdziałaniem przemocy.</li></ol>
Szanse w otoczeniu	Zagrożenia w otoczeniu
<ol style="list-style-type: none"><li>1. Szkolenia dla kadr pomocy społecznej, policji, ochrony zdrowia, w zakresie przeciwdziałania przemocy i reagowania na zjawisko.</li><li>2. Stworzenie całodobowej bazy miejsc schronienia dla ofiar przemocy.</li><li>3. Prowadzenie przez szkoły programów profilaktycznych.</li></ol>	<ol style="list-style-type: none"><li>1. Przemoc zaburza prawidłowe relacje i funkcjonowanie rodzin.</li><li>2. Niskie nakłady finansowe na walkę ze zjawiskiem przemocy</li><li>3. Bierna postawa społeczeństwa wobec zjawiska przemocy.</li><li>4. Strach ze strony otoczenia, jak również osób dotkniętych przemocą.</li></ol>

## V. Cele

### Cel główny:

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności pomocy dla rodzin, w których ten problem występuje.

## **Cele szczegółowe:**

1. Zapobieganie występowaniu przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie wiedzy i świadomości społecznej mieszkańców powiatu na temat zjawiska tego zjawiska i możliwości uzyskania wsparcia.
2. Zmniejszenie negatywnych następstw przemocy w rodzinie dla ofiar i jej świadków.
3. Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i poprawa skuteczności ich działań.
4. Monitorowanie występowania zjawiska przemocy w rodzinie.
5. Oddziaływanie na sprawców przemocy poprzez realizację programów korekcyjno-edukacyjnych.

## **Poprzez realizację celów Programu zakłada się osiągnięcie następujących rezultatów:**

1. Zmianę postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Podniesienie poziomu wiedzy w zakresie skutków stosowania przemocy w rodzinie.
3. Odpowiednie przygotowanie służb i instytucji zobowiązanych do podejmowania działań w zakresie przeciwdziałania występowaniu zjawiska przemocy w rodzinie i monitorowania jej skutków.

## **Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oparty będzie na:**

1. Zapewnieniu poradnictwa specjalistycznego, w skład którego wchodzić będzie:
  - poradnictwo prawne
  - psychologiczne
  - pedagogiczne
  - rodzinne
  - socjalne
2. Działaniach w zakresie interwencji kryzysowej, w tym udzielenie schronienia oraz pomocy psychoterapeutycznej i pedagogicznej dla ofiar przemocy.
3. Realizacji programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy.
4. Ścisłej współpracy z różnymi instytucjami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

## **Realizatorami programu będą:**

- samorząd powiatowy, w tym powiatowe centrum pomocy rodzinie,
- samorząd gminny, w tym ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu ,
- sądy, w tym kuratorzy,
- policja

## **Program kierowany jest do:**

- ofiar przemocy w rodzinie
- sprawców przemocy w rodzinie
- świadków przemocy rodzinie
- środowisk zagrożonych zjawiskiem przemocy w rodzinie

## VI. Kierunki realizacji celów

### 1. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców powiatu na temat zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania pomocy.

Zadania:

- 1). Upowszechnianie informacji na temat występowania zjawiska przemocy w rodzinie, sposobów przeciwdziałania a także możliwości uzyskania pomocy.
- 2). Wdrażanie prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą.

Realizacja:

- 1). Stworzenie bazy danych osób, miejsc, instytucji udzielających pomocy.
- 2). Edukacja środowiska lokalnego poprzez ulotki, plakaty, broszury, spotkania edukacyjne w tym również dla dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą.
- 3). Motywowanie społeczności lokalnych, organizacji instytucji do podejmowania działań na rzecz ofiar przemocy ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci.
- 4). Organizowanie spotkań, konferencji na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie powiatu.
- 5). Obalanie mitów i stereotypów na temat przemocy w rodzinie usprawiedliwiających jej stosowanie.

Oczekiwane efekty:

- 1). Zmiana postaw mieszkańców powiatu wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
- 2). Podniesienie aktywności i świadomości społecznej mieszkańców powiatu.
- 3). Opracowanie i wydanie powiatowego informatora na temat możliwości i form pomocy w sytuacji przemocy domowej, oraz na temat podstawowej wiedzy z zakresu przemocy.
- 4). Opracowanie i wydanie ulotek, plakatów zawierających informacje o zjawisku przemocy w rodzinie oraz o formach uzyskania pomocy.

### 2. Rozwój infrastruktury pomocy instytucjonalnej.

Zadania:

- 1). Rozwój bazy lokalnej.
- 2). Poprawa jakości pracy podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy.
- 3). Stworzenie odpowiednich warunków dostępu do odpowiednich instytucji.

Realizacja:

- 1). Tworzenie punktów konsultacyjno – informacyjnych.
- 2). Utworzenie ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy.
- 3). Utworzenie ośrodka interwencji kryzysowej.
- 4). Utworzenie na terenie gmin zespołów interdyscyplinarnych.
- 5). Utworzenie w gminach punktów pracy ze sprawcami przemocy rodzinnej.



Oczekiwane efekty:

- 1). Zwiększenie efektywności pracy instytucji zajmujących się udzielaniem pomocy osobom pokrzywdzonym.
- 2). Wzrost liczby instytucji działających na rzecz osób pokrzywdzonych oraz prowadzących oddziaływania korekcyjno – edukacyjne wobec osób stosujących przemoc.
- 3). Świadczenie kompleksowej pomocy dla ofiar przemocy oraz świadków przemocy.

**3. Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.**

Zadania:

- 1). Szkolenia grup zawodowych z obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 2). Zintegrowanie działań poszczególnych służb i instytucji.

Realizacja:

- 1). Szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla pracowników zajmujących się przemocą w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.
- 2). Nawiązanie współpracy z instytucjami, organizacjami pozarządowymi szkolącymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 3). Współpraca z policją w zakresie szkoleń przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Oczekiwane efekty:

- 1). Zwiększenie efektywności pracy pracowników udzielających pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 2). Przeszkolenie większej liczby pracowników z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 3). Nawiązanie współpracy wszystkich służb, w tym organizacji pozarządowych, odpowiedzialnych za realizację zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy.

**4. Oddziaływania na sprawców przemocy poprzez realizację programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy**

Zadania:

- 1). Zmiana zachowań osób stosujących przemoc.

Realizacja:

- 1). Edukacja na temat form i skutków stosowania przemocy oraz sposobów eliminowania agresywnych zachowań i radzenia sobie ze stresem.
- 2). Rozpoznawanie i zmiana systemu przekonań i postaw osobistych u osób stosujących przemoc.
- 3). Korekta dotychczasowych zachowań, postaw, form myślenia i reagowania oraz kontrola nad niewłaściwymi agresywnymi zachowaniami.

Oczekiwane efekty:

- 1). Zwiększenie poziomu wiedzy i umiejętności.
- 2). Wzrost świadomości stosowanych zachowań przemocowych.

3). Zmiana zachowań, postaw w stosunku do członków rodziny.

### **VII Zasady finansowania**

Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy finansowany będzie ze środków budżetu państwa, budżetu samorządu powiatowego, samorządów miejskich i gminnych z terenu powiatu zielonogórskiego oraz pozyskanych środków zewnętrznych, w tym Środków Unii Europejskiej.

### **VIII Monitorowanie**

Monitoring działań będzie prowadzony systematycznie. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie im. Jana Pawła II w Zielonej Górze, raz w roku, będzie składało Radzie Powiatu Zielonogórskiego sprawozdanie z realizacji Programu.

**Wdrożenie i realizacja programu przyczyni się do wypracowania powiatowego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar.**